

Te veroordeelen omtrent de zaak waarover het hier gaat.

Een andere vraag is, of zij in hun bezwaren tegen het woord: onsterfelijkheid der ziel gelijk hebben en of hun spreken beter is wijl meer Schriftuurlijk, zelfs of zij, een verkeerde synthese willende vermijden, geen gevaar lopen in ander verkeerd gezelschap te geraken. Daarover kan worden gesproken, maar dan zonder verdachtmaking en zonder de geloovigen aan het schrikken te brengen, waarvoor, naar ik van harte meen, gansch geen reden is.

Ik vermoed, dat zij er niet aan denken het hoofd te schudden als zij in een preek hooren van de onderscheiding van lichaam en ziel, ja, dat zij er niet aan zouden denken iemand te beschuldigen van ongereformeerdeheid, als hij sprak van de onsterfelijkheid der ziel. Zij zullen bijv. Prof. Hepp niet aanklagen.

Zij zullen alleen van hem vragen: geef juist weer, wat wij beoogen en ook zeggen: en distilleer uit onze werken geen stellingen, die wij geen oogenblik hebben geponeerd, om ons dan als gevaarlijke ketteren ten toon te stellen.

Het voortbestaan.

Dr K. Sietsma schrijft in zijn Kroniek „Geref. Theol. Tijdschrift“:

De Heer Janse van Biggekerke schreef in 1934 een brochure: „De mensch als levende ziel“. Hij voerde hierin een krachtig pleidooi voor een ander, z.i. meer schriftuurlijk spraakgebruik inzake de ziel en critiseerde scherp, de — weer z.i. — uit de Griekse filosofie afkomstige indeeling van den mensch in een lichaam als het lagere, aardse, profane, en een ziel, als het hogere, geestelijke, dichter bij God staande, waar het geestelijke leven thuis hoort. Zooals men dat in allerlei Doopersche en Doopersch beïnvloede kringen kan vinden, o.a. in den kring waarin de Heer Janse een groot deel van zijn levensstrijd gestreden heeft en ook soms in kringen, die daar geheel vrij van moesten zijn. Hij komt daarbij, ook m. l., tot een terminologie, waar heusch wel het een en ander op aan te merken is. Ook dan als hij terecht er op wijst, dat er een verkeerd gebruik van „onsterfelijke ziel“ bestaat. Hij haalt heel wat overhoop, wat niet zoo maar weer geordend is.

Maar aan het voortbestaan van den mensch naar wat de belijdenis „ziel“ noemt, raakt hij niet. En evenmin aan de waarheid, dat er tweeërlei is, als de Schrift den mensch teekent, dat tweeërlei, wat wij door „lichaam“ en „ziel“ plegen weer te geven. En nog minder daaraan, dat die „ziel“ een concreet en werkelijk bestaan heeft. Hij apologetiseert tegen allerlei dwaling, ziet die ook nog bij Gereformeerde theologen, wil liever een ander spraakgebruik, omdat het heerschende z.i. erfelijk belast is, en bestrijdt soms een term, alsof deze besmet was, terwijl — dit is mijn opinie — zij reeds lang in bijbelschen zin is gelijk.

Correcties aangebracht in Prof. Hepps requiuitoir.

Dr K. Sietsma schrijft in de Kroniek van het „Geref. Theol. Tijdschrift“:

In hoofdzak aan deze twee geschriften (van den Heer Janse en van Prof. Vollenhoven) wijdt Prof. Hepp zijn tweede brochure, waarin hij de „dreigende Deformatie“ nader aantoonst. Behalve aan een enkel ander citaat, besteedt hij al z'n aandacht aan het kleine werkje van Janse en aan drie alinea's met een enkele noot van Vollenhoven. Prof. Hepp spreekt dan van: Het voortbestaan van de ziel na den dood uitdrukkelijk geloofend (lees: wat voortbestaat na den dood worde niet „ziel“ genoemd); de leer van de onsterfelijke ziel veroordeeld (lees: het spreken van een „onsterfelijke“ deel van den mensch onjuist genoemd); het eigen bestaan der ziel in onderscheiding van het lichaam ontkend (is: de tweezijdigheid van den mensch niet „lichaam“ en „ziel“ te heeten). Hij noemt dit biblicistisch, de belijdenisgeschriften negeerend; spreekt van een niet terminologisch, maar principieel verschil; constateert afwijking, niet van een gangbare meening, maar van de belijdenisgeschriften.

De meening van den Heer A. Zijlstra.

De Heer A. Zijlstra heeft in „Geref. Jongelingsblad“ o.m. volgende stellingen in een referaat (voor jongelingen in Zuid-Holland) gepubliceerd:

13. Dr Kuypers leer der souverainiteit in eigen kring is geen wijsgeerig systeem, maar een geloofswaarheid in den strijd des geloofs voor heel het leven in steeds grootere helderheid gegrepen en geleerd. En zoo ook moeten wij deze waarheid belijden en beleven.

14. Toch is ook wijsgeerige bezinning dezer heerlijke waarheid plicht en wij begroeten daarom met dankbaarheid den arbeid van zijn leerlingen in de Wijsbegeerte der wetsidee.

15. Het is onjuist, dat deze wijsbegeerte de fundamente van ons geloof zou ondergraven en den weg van Calvijn en Kuypers zou hebben verlaten.

De meening van Ds D. Sikkel.

Ds D. Sikkel schrijft in „Amst. Kb.“:

Wij doorleven in kerkelijk opzicht een benauwen en benauwend tijd.

Dat benauwende moet mijns inziens niet gezocht worden in het Gereformeerd Kerkelijk leven als zodanig, maar bij hen, die in de pers aan het kerkelijk leven leiding zoeken te geven.

Met name benauwen mij de aanklachten, die in „De Heraut“ en in de brochurereeks „Dreigende deformatie“ tegen sommigen onzer worden ingebracht. Aanklachten die te ernstiger zijn, omdat zij niet kunnen worden toegemaakt van wat in publieke vergadering der Generale Synode door deze aanklagers gezegd is.

Dit alles is te pijnlijker omdat het hier gaat tegen uitlatingen van enkelen onzer uitnemendste mannen, die in jarenlangen arbeid getoond hebben, dat zij bezield zijn met oprechte liefde voor de Gereformeerde

belijdenis en dat zij niet anders bedoelen dan bidende het Gereformeerd Kerkelijk en wetenschappelijke leven te dienen.

Reeds hieruit had moeten volgen, dat men zeer ernstig rekening had moeten houden met de waarschijnlijkheid, dat de conclusies, die thans uit hun uitlatingen getrokken worden, onjuist moesten zijn.

Ook na nauwkeurige lezing der thans reeds verschenen brochures ben ik van de gegrondheid der aanklachten allerminst overtuigd.

Een week daarna deelde de redactie bij monde van Ds Ferwerda mee, dat zij verder over de kwesties zwijgen zou; het artikel van Ds Sikkel was slechts als „intermezzo“ aan te merken.

Dat deze redactie thans dit doen zou (in tegenstelling met wat vroeger haar houding was), verwondert mij niet. Een proces van enkele jaren is bezig zijn ontwarring te vinden. We gaan werkelijk vooruit; men moet alleen maar wat geduld hebben. We staan er tegenwoordig in ons gereformeerde leven gunstiger voor dan in jaren geschied is. Velen gaan langzamerhand zien, wat er al enkele jaren gebroeid heeft, en wat de wetenschappelijke en zedelijke waarde is geweest van enkele mislukte pogingen om bepaalde eenheden te breken of andere te vormen. Ondanks de misère, waarin we zitten, ben ik soms zeer dankbaar. Want langzamerhand dringt het tot de conscientie der gereformeerden door, dat het thans alarmeerende roepen van „brand“ niet een incident is, dat op zichzelf staat, doch een phase in een reeds jaren lang aan den gang zijnden „oorlog“.

De consequenties van Barth.

In „Antirevolutionaire Staatskunde“ schrijft Dr W. J. Kolkert:

Nu maakt in Protestantsch-rechtzinnigen kring de theologie van Barth c.s. haar slachtoffers bij honderden... Het is te vreezen, dat de crisis-theologie, en de levensleer, die daar uit voortvloeit, slechts in uiterlijken schijn gelijken op 't reformatorisch Calvinisme, in werkelijkheid er echter veel van verschillen.

Wat hiervan ook zij: bij den genialen Zwitser is er alleen maar een roeping voor Christenen individueel in 't openbare leven en de cultuur — gelijke dwaling, zij 't uit andere bron, als zooveel orthodoxe belijders misleide in de vorige eeuw inzake staatkunde, wetenschap en kunst. Er blijft ook bij Barth c.s. geen bestaansreden, dus geen plaats, geen recht en roeping meer voor Christelijke cultuur als collectivum beschouwd: geen Christelijke wetenschap dus, geen Christelijke kunst, geen Christelijke staatkunde; ook niet langer een vrije, Christelijke school.....

Tot zoover Dr Kolkert.

Zijn tellen der slachtoffers bij honderden is zeker geen acte van overdrijving geweest.

Men herinnere zich maar een rede, onlangs gehouden voor S.S.R.

K. S.

BOEKBESPREKING

„De zon tegemoet“, door Piet Telder.
H. J. Paris — Amsterdam.

Onder dezen bij hem veelzijdigen titel geeft Ir Telder een boek, waarbij het Indische leven met z'n zon en warmte je tegenkomt. Vlot is het geschreven, daarvoor is het ook een reisdagboek. Enthousiast is het, maar daar is het onderwerp ook naar.

'n Boek, dat Indië dichterbij brengt, dat belangstelling kan wekken voor het grootsche, dat daar tot stand werd gebracht. 'n Boek, dat Hollandsche oogen leert kijken buiten hun dagelijksche gezichtsveld en zoo op zijn manier meehelpt om ons volk te doen beseffen de taak, die daar in Indië in de toekomst wacht.

De zon tegemoet. Batakorp — Politiek — Jesus ist Sieger — de Indische bediende — Zijn de velden wit om te oogsten? — Zonder ons gezag — een pak kleeren met z'n zessen — Kraton... enz.

Z.

v. d. L.

AAN ONZE ABONNEES!

De termijn voor den wedstrijd in het aanbrengen van nieuwe abonnees is met 1 April gesloten. De winnaar van de drie deelen van Prof. Schilder's „Christus in Zijn lijden“ is de heer J. J. van der Wiel te Sliedrecht. Genoemde heer kon 23 nieuwe abonnees aanbrengen! Verschillende anderen brachten het tot 14, 13, 12, 10 abonnees, terwijl weer tientallen anderen het konden brengen tot 5 à 6. Hartelijk dank aan allen, die hebben willen meewerken om het abonnementental van ons blad nog aanmerkelijk te verhoogen.

De Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE.

„Dr H. H. Kuypers' jongste aanval op de Theologische School“.

Van het nummer, waarin bovengenoemd artikel van Prof. Dr S. Greijdanus voorkomt, zijn nog eenige exemplaren voorhanden. Toezending volgt na ontvangst van het bedragje van 15 cents door de Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre te Goes. Giro 36000.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Leiden: W. H. v. d. Vegt te Goes en E. T. v. d. Bora te Helpman.

Beroepen te:

Beetsterzwaag: Cand. A. Vellema, hulppred. te Grouw.

Steenwijk: B. Holwerda te Kantens.

Uithuizermeeden: W. Scheele te Hoogersmilde.

Aangenomen naar:

Nijverdal (2e pred. pl.): O. Bouwman te Zalt-Bommel.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Amersfoort: J. L. de Vries te Deventer.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Boskoop: W. C. Lamain te Rotterdam.

Leiden: H. Ligtendberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Genemuiden: T. v. d. Hee te Polsbroek.

Groot-Ammers: E. E. de Looze te Den Ham.

Boven-Hardinxveld en te Neerlangbroek: T. H. Oostenburg te Gouda.

Ossendrecht: J. P. Scholte te Webe en Zuurdijk.

Wezep: H. Ottevanger te Kampen.

Aangenomen naar:

Veldhoven: Cand. W. A. Vrijlandt te Biervliet.

Werkenlam (toez.): H. de Lange te Nes en Wierum.

Bedankt voor:

Eemnes-Buiten: L. Vroegindewij te Waddinxveen.

Engelen: Cand. W. A. Vrijlandt te Biervliet.

Hoewelaken: L. Kievit te Baarn.

Kamerik: D. Th. Keek te Staphorst.

Nieuwe Tonge: J. G. van Ieperen te Leerbroek.

Schoondijke (toez.): H. Bax te Andijk.

Correspondentie van de Administratie

HERINNERING.

8 April geven wij de kwitanties af voor het abonnementsgeld over den termijn 1 April—30 September 1937 (ad f 2,50 + 15 cts incassokosten). In verband hiermede verzoeken wij onzen abonnees, die, teneinde deze incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum te willen doen. (Postrekening 36000). OP HET STORTINGS-BEWIJS GELIEVE MEN HET JUISTE ADRES TE VERMELDEN, WAARAAN HET BLAD GEZONDEN WORDT.

Na 8 April dus s.v.p. niet meer giroeren. Dit geeft slechts verwarring en onnoodige moeite in onze administratie!

DE UITGEVERS.

LOSSE NUMMERS.

Herhaaldelijk komen bij ons aanvragen in om losse nummers van „De Reformatie“, waarin één of ander artikel is opgenomen, zonder vermelding van datum of jaargang van het verlangde nummer. We moeten er de aandacht op vestigen, dat de administratie zich onmogelijk kan belasten met het nazoekeken daarvan. Wij verzoeken daarom bij de aanvraag den datum van het nummer te willen aangeven, daar anders toezending achterwege zal moeten blijven. De aanvraag dient ook vergezeld te zijn van het bedrag van f 0,15 per nummer, daar incasseeren van dergelijke kleine bedragen te kostbaar is.

De Uitgevers:

Goes. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Medew.
Brug.
Mevr.
Dr B.
Drs J.
Ermel.
s-Grav.
Philad.
Ds F.

Alle stu.
Prof. B.

INHOUD: B.
ging. II. —
Kerkelijk
sterven. II.
Even park.
Kunst: E.
De zelfrefl.
Eisch van
stelling Nec.
Reinheid des
wijs: Bij U.
men uit or.
nieuws enz.

HO
Een

Onder al
dienst gedu
komt in on
turgische
Deze we
jaren—Ree
liturgische
sterven leid
het veel or
„Handboek
sche Herv
onder leid
en met m
J. N. Bak
Dr W. Th.
B. ter Ha
Dr W. H.
Liturgische
een gezei
beschrijven
zoover niet
cileeren.

Wie in
vreemdelin
dal zoowel
handboek,
laatste toe
beschouwd
„De Kring
worden ge
ringen, die
Handboek
schil, toch
beziitten, d
die ons a
Bij nade
den Liturg
het Calvin
van het sa
20), en an
liturgie n
karakter
niet zonder
beweging
der geme
het Protes
beweging is
der liturgi
den eeredi
den in de
van het c
beweging
sacramente
cultus is sa
Deze zel
lijk tering
den titel

1) Uitgave.
2) Dr W.
bundel De ke
N. Bakhuizen